

NED. TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

VERSLAG VAN DE 138ste VERGADERING OP DONDERDAG
26 OCTOBER 1933 IN HET TANDHEELKUNDIG INSTITUUT
TE UTRECHT.

De bijeenkomst, die tegen 1 uur n.m. was geconvoceerd, werd reeds des ochtends ingeleid met een drietal demonstraties.

In de eerste plaats hield de heer lector *Tjebbes* een patiëntenrevue van interessante gevallen. Daartoe behoorden o.a. een geval van implantatie van een buiten de rij staanden normalen snijstand in de alveole van een op diens plaats gegroeiden overtolligen tand. De voor het implantaat te wijde alveole maakte zorgvuldige fixatie door middel van een apparaat noodzakelijk. Niettegenstaande de uiteraard onzekere prognose was het resultaat boven verwachting. Verder een operatie van een cyste in de bovenkaak en demonstratie van een patiënte met een typische gingivitis hypertrophica, waarbij het tot aan den snijkant en over het kauwvlak gewoekerde tandvleesch door middel van chirurgische diathermie was weggenomen en tot den normalen toestand teruggebracht. Het gedemonstreerde resultaat was uitstekend.

De heer *Coebergh* had een kleine expositie ingericht, ter demonstratie van de indirecte inlay-methode en -techniek, gelijk deze in de conserveerende afdeling van het Instituut wordt onderwezen. Aan onafgewerkte gietstukken konden de aanwezigen zien, welke goede resultaten ten aanzien van goed passen en randsluiting daarmee werden verkregen.

De heer *van Loon* besprak aan de hand van X-foto's en modellen een geval van gecompliceerde kaakfractuur, met doodelijken afloop, waarbij het aangezicht was afgescheurd van de schedelbasis en de schedel op de foto's breuken vertoonde. Na een aanvankelijk gunstig verloop, trad een plotseling ongunstige wending op. De diagnose: etterige sinusitis frontalis (ontstaan uit verkoudheid) deed besluiten tot opening der voorhoofdsholte. Hierbij bleek, dat hersenmassa in

de sinus was doorgedrongen. Deze complicatie leidde tot exitus letalis.

Na de gemeenschappelijke lunch in de directeurskamer werd overgegaan tot de middag-vergadering. Eerste spreker was de heer *A. J. M. Oidtmann*, die aan de hand van een serie zelfvervaardigde, uiterst fraaie microfotogrammen een overzicht gaf van de normale mond- en tandontwikkeling. De geleidelijke embryonale vorming der monddeelen en tandweefsels uit het ectoderm en middelste kiemblad werd in verschillende stadia op het scherm den aanwezigen voor oogen gebracht terwijl daarna gelegenheid was om de preparaten zelf onder het microscoop te bezichtigen.

Daarna was het woord aan den heer *Kr. Verhoeven* voor een uiteenzetting van den kauw-afdruk volgens Spreng, waarbij door het toepassen van kauwbewegingen tijdens het afdruk nemen beoogd wordt de resultante van alle vormveranderingen der slijmvliesbedekking in den afdruk vast te leggen en aldus een betere adhaesie tijdens de kauwactie te bewerkstelligen.

Tot slot vóór de diner-pauze vertoonde de heer *Th. E. de Jonge-Cohen* een serie afbeeldingen van margoïde-ontwikkeling van het tuberculum, waarbij viel op te merken, hoe deze ontwikkeling zich uitstrekke tot den snijkant en zelfs in het labiale vlak der fronttanden waarneembaar was. Hoewel buitengewoon zeldzaam is deze afwijking zoo universeel, dat zij niet alleen bij fronttanden doch zelfs in overtallige elementen van het gebit is terug te vinden.

Na den gemeenschappelijken maaltijd in hotel Terminus werd aldaar des avonds de vergadering voortgezet. Na afdoening van eenige huis-houdelijke aangelegenheden hield de heer *W. Oddens* een voordracht over het behandelen van kaakfracturen. Het huidige snelverkeer heeft de kaakfracturen (ook het geval, des ochtends behandeld, was ontstaan door een verkeersongeval) in aantal sterk doen toenemen, vooral onderkaaksfracturen. De spreker gaf voor de behandeling de voorkeur aan een in goud gegoten spalk, die de elementen der breukstukken aan binnen- en buitenzijde omsluit en met cement wordt bevestigd. Een reeks lantaarnplaatjes liet de verschillende uitvoeringen van het bevestigingsapparaat (al naar de vereischten van het geval) en de gevallen zelf duidelijk uitkomen.

Bij de wetenschappelijke en casuïstische mededeelingen vertoonde de heer *Göttlich* eenige röntgenfoto's, met betrekking tot het herstel van den processus alveolaris, die geleden had door cervicaal overstaande

vullingen en van (schijnbare) secundaire caries, waarvan de onjuistheid der diagnose werd aangetoond door een foto uit andere richting. Voorts toonde spr. modellen van een geval, waarin een geïmpac-teerden M₂i orthodontisch is opgericht.

Te half elf ging de vergadering uiteen.

de 1e Secretaris,

BUISMAN.

GEDACHTENWISSELING

over de voordracht

„Onderzoek naar de eigenschappen en de constitutie van Stents”

van

B. R. Bakker en U. Bakker-Land.

De heer *Duyvensz* had aanvankelijk uit den titel opgemaakt, dat het begrip „constitutie” bedoelde een meer ingewikkeld samenstel van chemische eigenschappen, maar na de voordracht is hem duidelijk geworden, dat het om een additieve constitutie gaat, in den zin van *Ostwald*, dus meer betreft eigenschappen van een fysisch mengsel, die men door additie van eigenschappen van enkele bestanddeelen aan dit mengsel kan blijven toeschrijven (b.v. het tegengaan van kleverigheid door toevoeging van talk). Spr. meende begrepen te hebben dat de hoofdbestanddeelen zijn (een mengsel van gelijke hoeveelheden) hars en stearine (pulmitine) zuur d.w.z. 2 à 3 soorten van stoffen. Bij ieder dezer bestanddeelen hangen de moleculen samen door cohaesie; bij smelting treedt er een andere phase in en krijgt men een adhaesie van de verschillende moleculen onderling. De cohaesie bepaalt de hardheid van een lichaam; naarmate deze grooter is neemt de hardheid toe. Wanneer men nu bedenkt, dat bij vaste lichamen de moleculen ten opzichte van elkaar in voortdurend slingerende beweging zijn en bij temperatuurverhooging deze slingering toeneemt, dan vindt men hierin een verklaring voor het praktische verschijnsel dat volgens den spreker de afdruk tijd moet hebben om zich te zetten. Bij het in den mond brengen is de temperatuur het hoogst en de slingering het grootst, het wachten is dus op terugkeer tot kleinere trillingen. Overschrijdt men bij het inbrengen de grens van de elasticiteit niet, dan keert de massa in den oorspronkelijken vorm terug; dit is van belang bij ondersnijdingen. Wanneer wij zien welke fraaie afdrukken van den firmanaam met allerlei ornament de in den handel gebrachte platen afdrukmasa vertoonen en wij vergelijken daarmee de onscherpe contouren van door ons vervaardigde afdrukken, dan volgt daaruit, dat wij ons door het aspect

*) Opgenomen in het Juli-nummer van dezen jaargang, blz. 536.

der platen, zooals zij in den handel worden gebracht, niet moeten laten misleiden en aannemen, dat de vormgeving plaats heeft onder veel hooger en bij aanmerkelijk hoogere temperatuur dan wij in den mond kunnen aanwenden.

Spr. zei reeds, dat de adhaesie van vaste stoffen zal veranderen naar gelang van de hoeveelheden die in de massa zijn verwerkt; ook moet worden nagegaan welke stoffen in de afdrukmassa's voorkomen. Voor de hars komen in aanmerking copal en colophonum, voorts stearinezuur, was, parafine en ozokerit (aardwas groen en bruin) ceresine, terpentijn en gutta percha terwijl als kleurstof amorphe aniline kan worden gebruikt. De gevonden samenstelling: hars en stearinezuur is niet te beschouwen als volledig; elke stof die er meer aan is toegevoegd zal een verandering in de temperatuurcurve geven.

Verder vraagt spr. of de verandering der afdrukmassa na eenige malen gebruik, in physische of chemische oorzaken moet worden gezocht en of de duur van het kneden ook nog invloed heeft op de bruikbaarheid, gegeven het feit, dat de massa op de juiste temperatuur plastisch moet worden gemaakt. Hangt de scherpte van de afdruk ook nog samen met de dikte van de laag, omdat b.v. in dikke gedeelten andere moleculaire spanningen ontstaan dan in dunne lagen, waarvoor naderhand nog veranderingen zouden kunnen optreden in den afdruk. Ook vraagt spr. naar den invloed der warmteontwikkeling op verschillende massa's, zulks in verband met het feit dat Dentocoll bedorven wordt door de warmte-ontwikkeling van steengips bij het uitgieten.

De heer *Willems* meende tot voor kort, daarin gesterkt door de literatuur, dat guttapercha ook een bestanddeel was van de afdruk-massa. Uit de analyses van den heer *Bakker* blijkt dat zij alleen uit hars, stearine en talk is samengesteld. Hij heeft in de voordracht gemist een onderlinge vergelijking van de afdruk-scherpte der massa's. Voorts vroeg hij op welke wijze afdrukmassa kan worden gesteriliseerd zonder dat de bruikbaarheid er onder lijdt. Zijn methode bestaat in koken onder toevoeging van een lepel terpentijn.

De heer *Bakker* antwoordde op de vragen van den heer *Duyvensz*, dat het aandeel der physica bij de samenstelling van afdrukmassa's grooter is dan dat der exacte chemie. Met de in den titel genoemde constitutie bedoelde spr. de physische. Wat de fraaie vorm der in den handel gebrachte platen betreft, deze waren ongetwijfeld bij hoogere temperatuur en met grooten druk aangebracht dan bij het afnemen kunnen worden aangewend. De mindere scherpte daarvan is echter slechts schijnbaar; bij een afdruk van den vinger b.v. is de tekening van de huid zeer duidelijk te zien. Het verminderen van de plasticiteit na herhaald gebruik kon spr. niet verklaren; vermoedelijk moet deze worden gezocht in veranderingen in de rangschikking der moleculen van de hars. De soort hars (chemisch vrij ongedefinieerd) is voor een goede massa van het grootste belang.

Door kneden laat zich de plasticiteit in het algemeen verhoogen. Steriliseeren laat stents zich moeilijk zonder snel onbruikbaar te worden; hoogstens is een zekere graad van desinfectie te bereiken wil men de goede eigenschappen behouden. Maar spr. ziet het nut niet in en weet maar één middel: voor elk geval een nieuwe hoeveelheid gebruiken; hijzelf zou gebruikte stents niet „lusten”. Wat ten slotte het kleven aan de tanden betreft van nieuwe stents, dit laat zich door het bestrijken met vaseline tegengaan. B.